

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 25.3.2009 г.
COM(2009) 135 окончателен

2009/0049 (CNS)

Предложение за

РАМКОВО РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

**относно борбата със сексуалното малтретиране, сексуалната експлоатация на деца
и детската порнография и за отмяна на Рамково решение 2004/68/ПВР**

{SEC(2009) 355}

{SEC(2009) 356}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

- **Основания и цели на предложението**

Сексуалното малтретиране и сексуалната експлоатация на деца са особено тежки форми на престъпление, тъй като те са насочени срещу децата, които имат право на особена закрила и грижа. Тези престъпления водят до дългосрочни физически, психологически и социални вреди за жертвите; продължаващото им съществуване уронва основните ценности на едно модерно общество, свързани с особената закрила на децата, както и подкопава доверието в съответните държавни институции. Въпреки липсата на точни и достоверни статистически данни, проучванията сочат, че е възможно значително малцинство от деца в Европа да са сексуално насилвани през своето детство, като научните изследвания също сочат, че този феномен не намалява във времето, а по-скоро някои форми на сексуално насилие се увеличават.

В тази област и съгласно член 29 от Договора за Европейски съюз, общата цел на политиката на Съюза е предотвратяване и борба с престъпленията срещу децата, които включват сексуално малтретиране и сексуална експлоатация на деца. Това следва да се постигне чрез изграждане на една по-последователна рамка за борба с тези престъпления в рамките на третия стълб и чрез повишаване на ефективността на тази рамка. Конкретните цели са ефективно преследване на престъпленията, защита на правата на жертвите, предотвратяване на сексуалната експлоатация и малтретиране на деца и създаване на ефективни системи за мониторинг.

- **Общ контекст**

По отношение на децата жертви основната причина за този феномен е тяхната уязвимост, произтичаща от редица фактори. Недостатъчният отговор от страна на механизмите за правоприлагане допринася за разпространението на тези феномени, а трудностите се усложняват от факта, че някои форми на престъпление не се ограничават в националните граници. Жертвите не са склонни да съобщават за случаи на малтретиране, различията в националното наказателно право и процедури биха могли да породят различия при разследване и съдебно преследване, а осъдените извършители на престъпления могат да продължат да бъдат заплаха след излежаване на присъдата си. Развитието на информационните технологии изостря тези проблеми като улеснява производството и разпространението на изображения, съдържащи сексуално малтретиране на деца, и в същото време предоставя анонимност на извършителите на престъпления и размива отговорността между юрисдикциите. Лесното пътуване и разликите в доходите подхранват така наречения детски секс туризъм, което често води до това извършители на сексуални престъпления срещу деца да извършват безнаказано тези престъпления в друга страна. Поради трудностите, свързани със съдебното преследване организираната престъпност може да добива значителни приходи с малък риск.

Националните законодателства обхващат в различна степен някои от тези проблеми. Те обаче не са достатъчно силни или последователни, за да предоставят енергичен обществен отговор на този смущаващ феномен.

Неотдавнашната Конвенция на Съвета на Европа CETS № 201 за закрила на децата срещу сексуална експлоатация и сексуално посегателство (наричана по-нататък „Конвенцията на Съвета на Европа“) представлява може би най-високият международен стандарт до този момент за закрила на децата срещу сексуално малтретиране и експлоатация. В световен мащаб основният международен стандарт е Факултативният протокол към Конвенцията за правата на детето относно търговията с деца, детската проституция и детската порнография от 2000 г. Не всички държави-членки обаче са се присъединили към Конвенцията.

- **Действащи разпоредби в областта на предложението**

На равнище ЕС с Рамково решение 2004/68/ПВР на Съвета се въвежда минимално сближаване на законодателствата на държавите-членки за инкриминиране на най-тежките форми на сексуално малтретиране и експлоатация на деца, за разширяване обхвата на националната съдебна компетентност и предоставяне на минимално подпомагане на жертвите. Въпреки че изискванията в голямата си част са приведени в изпълнение, рамковото решение има редица недостатъци. В него се предвижда сближаване на законодателството само по ограничен брой престъпления, не се разглеждат новите форми на малтретиране и експлоатация, използващи информационните технологии, не се отстраняват препятствията пред съдебното преследване за престъпления извън националните граници, не се дава отговор на всички специфични нужди на децата жертви, нито пък се съдържат подходящи мерки за предотвратяване на престъпления.

Други текущи или предстоящи инициативи на ЕС отчасти разглеждат въпроси, които също са свързани със сексуалните престъпления срещу деца. Тези инициативи включват Решение № 2000/375/ПВР на Съвета от 29 май 2000 г. за борба с детската порнография в Интернет, Рамково решение № 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 г. относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите-членки, Рамково решение № 2005/222/ПВР на Съвета от 24 февруари 2005 г. относно атаките срещу информационните системи, Решение № 854/2005/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 г. за създаване на многогодишна програма на Общността за насърчаване на по-безопасно използване на Интернет и нови онлайн технологии, и Рамково решение № 2008/947/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 г. за прилагане на принципа на взаимното признаване към съдебни решения и решения за пробация с оглед на надзора върху пробационните мерки и алтернативните санкции.

- **Съгласуваност с другите политики и цели на Европейския съюз**

Целите са напълно съгласувани с политиката на ЕС за насърчаване, защита и изпълнение на правата на децата във вътрешните и външните политики на ЕС. ЕС изрично призна защитата на правата на децата в Европейската харта на основните права, по-конкретно в член 24. Освен това в своето съобщение „Към стратегия на ЕС за правата на детето“ Комисията си постави за цел да засили използването на съществуващите си политики и инструменти, по-конкретно с оглед защитата на деца от насилие и сексуална експлоатация във и извън рамките на ЕС. Целите са в съответствие и с програмата за по-безопасен Интернет, създадена за насърчаване на по-безопасното ползване на Интернет и новите онлайн технологии, особено по отношение на децата, и за борба срещу незаконното съдържание.

Настоящото предложение бе подробно разгледано, за да се осигури пълно съответствие на неговите разпоредби с основните права, а именно човешко достойнство, забрана за изтезания и нечовешко или унижително отношение или наказание, права на детето, право на свобода и сигурност, свобода на изразяване и информация, защита на личните данни, право на ефективна защита и на справедлив съдебен процес, както и принципите на законност и пропорционалност между престъпления и наказания.

Особено внимание бе обърнато на член 24 от Хартата на ЕС, в който е предвидено положително задължение за действие с цел осигуряване на необходимата защита на децата. Той гласи, че децата имат право на закрила и грижите, необходими за тяхното благоденствие. Освен това се изисква при всички действия, които се предприемат от публичните власти или частни институции по отношение на децата, висшият интерес на детето да бъде от първостепенно значение, което също е предвидено в Конвенцията на ООН за правата на детето.

Разпоредбите относно инкриминиране на нови форми на злоупотреба в интернет, специални техники за разследване, забрана на определени дейности и обмен на информация за осигуряване на правоприлагане в целия ЕС, бяха специално разгледани с оглед на правото на зачитане на личния и семеен живот и защитата на личните данни (член 8 от Европейската конвенция за защита правата на човека, членове 7 и 8 от Хартата на ЕС). Разпоредбите за засилено правоприлагане срещу публикуване и разпространение на материали, съдържащи малтретиране на деца, рекламиране на детска порнография или насърчаване на сексуално малтретиране на деца, както и относно механизми за блокиране на достъпа до страници в интернет, които съдържат детска порнография, бяха проверени по-специално по отношение на свободата на изразяване (член 10 от Европейската конвенция за защита правата на човека, член 11 от Хартата на ЕС).

2. КОНСУЛТАЦИЯ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

• Консултация със заинтересованите страни

Методи за консултиране, главни целеви сектори и общ профил на анкетираните

Бяха проведени консултации с редица експерти в тази област по време на три срещи, посветени на сексуалното малтретиране и сексуалната експлоатация на деца, както и на трафика на хора. Консултациите включваха по-конкретно представители на правителствата на държавите-членки, членове на експертната група на Комисията за трафика на хора, международни организации и по-специално Съвета на Европа и УНИЦЕФ, неправителствени организации, академични среди и научноизследователски центрове, както и други обществени институции. Редица експерти и организации изпратиха впоследствие документи и информация.

Обобщение на отговорите и на начина, по който те бяха взети предвид

Основните послания в резултат на консултация са следните:

- необходимостта от включване на подобрения в Конвенцията на Съвета на Европа;

- необходимостта да се инкриминират форми на малтретиране, които не са включени в действащото рамково решение, и по-конкретно нови форми на престъпления с използване на информационните технологии;
- необходимостта от премахване на препятствията пред разследването и съдебното преследване при трансгранични случаи;
- необходимостта от осигуряване на пълна защита на жертвите, и по-специално при разследване и наказателно преследване;
- необходимостта от предотвратяване на престъпления чрез програми за интервенция и лечение;
- необходимостта да се гарантира, че присъдите и мерките за сигурност, наложени на опасни извършители на престъпления в една държава, са ефективни във всички държави-членки.

Получените по време на консултациите информация и становища бяха взети предвид в оценката на въздействието. Някои от предложенията, направени от различни заинтересовани страни по време на процеса на консултации, не бяха включени в предложението по различни причини, изложени в оценката на въздействието.

- **Събиране и използване на експертни становища**

Не бяха необходими външни експертни становища.

- **Оценка на въздействието**

Бяха разгледани различни варианти на политиката като средство за постигане на целта.

- Вариант на политиката 1: без нови действия от страна на ЕС

ЕС не предприема нови действия (законодателство, инструменти извън рамките на политиката, финансова подкрепа) за борба със сексуалното малтретиране и експлоатация на деца, а държавите-членки могат да продължат процеса на подписване и ратифициране на Конвенцията на Съвета на Европа.

- Вариант на политиката 2: допълване на съществуващото законодателство с незаконодателни мерки

Съществуващото законодателство на ЕС, по-конкретно Рамково решение 68/2004/ПВР, няма да бъде изменено. Вместо това ще бъдат въведени незаконодателни мерки за подкрепа на координираното прилагане на националните законодателства. Това ще включва обмен на информация и опит в съдебното преследване, защитата или предотвратяването, повишаване на информираността, сътрудничество с частния сектор и окуражаване на саморегулирането, или въвеждане на механизми за събиране на данни.

- Вариант на политиката 3: ново законодателство относно съдебно преследване на извършители на престъпления, за защита на жертвите и за предотвратяване на престъпления

Ще бъде прието ново рамково решение, което включва съществуващото рамково решение, някои разпоредби от Конвенцията на Съвета на Европа, както и допълнителни елементи, които не се съдържат в тези документи. То ще обхване съдебното преследване на извършителите на престъпления, защитата на жертвите и предотвратяването на този феномен.

- Вариант на политиката 4: ново всеобхватно законодателство за засилено съдебно преследване на извършителите на престъпления, защита на жертвите и предотвратяване на престъпления (като във вариант 3), заедно с незаконодателни мерки (като във вариант 2)

Съществуващите разпоредби на Рамково решение 68/2004/ПВР ще бъдат допълнени с действия на ЕС за промяна в материалното наказателно право и производство, за защита на жертвите и за предотвратяване на престъпленията, както във вариант 3, заедно с незаконодателните мерки, набелязани във вариант 2, за по-добро прилагане на националните законодателства.

След анализ на икономическото и социалното въздействие, както и въздействието върху основните права, варианти 3 и 4 представляват най-добрият подход към проблемите и позволяват да бъдат постигнати целите на предложението. Предпочитаният вариант е вариант 4, следван от вариант 3.

Комисията направи оценка на въздействието, както е посочено в работната програма, като подробностите за тези оценки са достъпни на следния интернет адрес:

http://ec.europa.eu/governance/impact/cia_2009_en.htm

3. ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Обобщение на предлаганите мерки

Рамковото решение ще отмени и в същото време включи Рамково решение 2004/68/ПРВ, като обхване следните нови елементи:

– Относно материалното наказателно право като цяло

Ще бъдат инкриминирани тежки форми на сексуално малтретиране и експлоатация на деца, които към момента не са обхванати от законодателството на ЕС. Това включва например организирането на пътувания с цел извършване на сексуално малтретиране, нещо, което е от особено значение в контекста на детския секс туризъм, но не се изчерпва с него. Определението за детска порнография се изменя, за да се доближи до определението в Конвенцията на Съвета на Европа и във Факултативния протокол. Особено внимание се обръща на престъпления срещу деца в особено уязвимо положение, като непридружавани деца.

– Относно нови престъпления в информационнотехнологична среда

Ще бъдат инкриминирани тежки форми на сексуално малтретиране и експлоатация, улеснени от използването на информационни технологии. Това включва съзнателно придобиване на достъп до детска порнография, като по този начин се обхващат случаите, при които достъпът до детска порнография от уебсайтове, които не изискват сваляне или запазване на изображенията, не попада в обхвата на „притежаване“ или „придобиване“ на детска порнография. Освен това се включва и новият вид престъпление, при което се склоняват деца към сексуални действия („grooming“), като се следва точно формулировката, договорена в Конвенцията на Съвета на Европа.

– Относно наказателното разследване и откриването на наказателно производство

Ще бъдат въведени редица разпоредби за подкрепа при разследване на престъпления и повдигане на обвинение. Включен е механизъм за координиране на съдебното преследване в случаите, когато са засегнати няколко юрисдикции, но той би могъл да бъде заменен след приемането на Рамково решение относно спор за компетентност при наказателни производства¹.

– Относно съдебно преследване на престъпления, извършени в чужбина

Правилата относно съдебната компетентност ще бъдат изменени така, че извършителите от ЕС на сексуално малтретиране или експлоатация на деца да подлежат на съдебно преследване, дори ако извършват престъпление извън границите на ЕС в рамките на така наречения секс туризъм.

– Относно защитата на жертвите

¹ Предложение за рамково решение на Съвета относно предотвратяване и уреждане на спорове за компетентност при наказателни производства, представено на 20 януари 2009 г. от Чешката република, Полша, Словения, Словакия и Швеция, документ на Съвета № 5208/09.

Ще бъдат включени нови разпоредби, с които да се осигури на жертвите лесен достъп до правна защита и да им се спестят страдания, свързани с участието в наказателно производство.

– Относно предотвратяването на престъпления

Ще бъдат въведени промени за подпомагане предотвратяването на престъпления, свързани със сексуално малтретиране и експлоатация на деца, посредством редица действия, съсредоточени върху предотвратяването на повторни престъпления от страна на предишни извършители на престъпления, и за ограничаване на достъпа до детска порнография в Интернет. Целта на ограничаването на този достъп е да се намали разпространението на детска порнография, като се затрудни използването на общодостъпната мрежа. Това не заменя действията за отстраняване на съдържанието при източника или преследване на извършителите на престъпления.

В резултат на това с предложението ще се постигне по редица начини допълнително подобрене на стандарта за защита, определен в Конвенцията на Съвета на Европа. От гледна точка на съдържанието предложението включва елементи, които не се съдържат в Конвенцията на Съвета на Европа, като например гарантиране на прилагането в целия ЕС на забраната, налагана на извършителите на престъпление, за упражняване на дейности, включващи контакт с деца, блокирането на достъпа до детска порнография в интернет, инкриминиране на принуждаването на дете да има сексуални отношения с трета страна, сексуално малтретиране на деца в интернет, както и клауза за неприлагане на наказание спрямо детето жертва. Предложението също така надхвърля задълженията, наложени от Конвенцията на Съвета на Европа по отношение на степента на наказанията, безплатното правно консултиране за децата жертви и наказване на дейности, които окуражават малтретирането и детския секс туризъм. От формална гледна точка въвеждането на разпоредби от Конвенцията на Съвета на Европа в законодателството на ЕС ще спомогне за по-бързо приемане на национални мерки, в сравнение с националните процедури по ратификация, и ще гарантира по-добър мониторинг на прилагането.

• **Правно основание**

Член 29, член 31, параграф 1, буква д) и член 34, параграф 2, буква б) от Договора за Европейския съюз.

• **Принцип на субсидиарност**

Принципът на субсидиарност се прилага към действията на Съюза.

Целите на предложението не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите-членки поради следните причини.

Сексуалната експлоатация и сексуалното малтретиране на деца имат значително трансгранично измерение, което е най-ясно изразено при детската порнография и детския секс туризъм, но се проявява и при нуждата за гарантиране, че децата във всички държави-членки следва да бъдат защитени от извършители на престъпления от всички държави-членки, които лесно могат да пътуват. Това изисква действия на

равнище ЕС, и по-конкретно в продължение на Рамково решение 2004/68/ПВР на Съвета и Решение 2000/375/ПВР на Съвета², тъй като целта за ефективна защита на децата не може да бъде постигната в достатъчна степен на равнище на държавите-членки.

Чрез действия на Европейския съюз целите на предложението ще бъдат изпълнени по-добре поради следните причини.

С предложението ще се постигне по-нататъшно сближаване на материалното наказателно право на държавите-членки и на приложимите процедури, което ще има благоприятно въздействие върху борбата срещу тези престъпления. На първо място това е начин да се избегне предпочитането да се извършват престъпления в определени държави-членки, в които правилата не са толкова стриктни; на второ – общите определения ще дадат възможност за насърчаване обмена на полезна обща информация и опит и ще насърчат сравнимостта на данните; и на трето място – ще се улесни международното сътрудничество. Предложението също така ще подобри защитата на децата жертви. Това е хуманитарен императив и необходимо условие, за да могат жертвите да предоставят доказателствата, необходими за съдебно преследване на извършителите на престъпления. Ще бъде засилена и ефективността на превантивните мерки в целия ЕС.

Следователно, предложението е в съответствие с принципа на субсидиарност.

- **Принцип на пропорционалност**

Предложението е в съответствие с принципа на пропорционалност поради следната(ите) причина(и):

Настоящото рамково решение се ограничава до необходимия минимум с оглед постигане на тези цели на европейско равнище и не надхвърля необходимото за тази цел.

- **Избор на инструменти**

Предложени правни инструменти: рамково решение.

Други средства не биха били подходящи поради следната(ите) причина(и):

В областта на полицейското и съдебното сътрудничество в борбата срещу престъпления като сексуално малтретиране и сексуална експлоатация на деца единствено рамково решение позволява сближаване на националните законодателства.

Други средства не биха били подходящи поради следната(ите) причина(и):

Незаконодателни мерки и саморегулиране биха подобрили ситуацията в определени области, където прилагането е от ключово значение. В други области обаче, където от ключово значение е изработването на ново законодателство, ползите биха били малки. Това се отнася до наказателното преследване и присъдите за поведение, включващо

² Решение на Съвета от 29 май 2000 г. за борба с детската порнография в Интернет, (ОВ L 138, 9.6.2000 г., стр. 1).

различни форми на малтретиране и експлоатация на деца, които следва изрично да са обхванати от закона (*nulla poena sine lege*, член 7 от Европейската конвенция за правата на човека, член 49 от Хартата на ЕС), и до някои мерки, включващи намеса в основните права, които също следва да бъдат предприети „в съответствие със закона“ (членове 8 и 10 от Европейската конвенция за правата на човека и член 52, параграф 1 от Хартата на ЕС).

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението няма отражение върху бюджета на Общността.

5. ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

- **Отмяна на съществуващо законодателство**

Приемането на предложението ще доведе до отмяна на съществуващо законодателство.

Предложение за

РАМКОВО РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

относно борбата със сексуалното малтретиране, сексуалната експлоатация на деца и детската порнография и за отмяна на Рамково решение 2004/68/ПВР

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейския съюз, и по-специално член 29, член 31, параграф 1, буква д) и член 34, параграф 2, буква б) от него,

като взе предвид предложението на Комисията,

като взе предвид становището на Европейския парламент³,

като има предвид, че:

- (1) Сексуалното малтретиране и сексуалната експлоатация на деца, включително детската порнография, съставляват сериозни нарушения на правата на човека и на основното право на детето на хармонично израстване и развитие.
- (2) Детската порнография, която представлява изображения на сексуално малтретиране на деца, и други особено тежки форми на сексуално малтретиране и сексуална експлоатация на деца, се увеличават и разпростират посредством използването на нови технологии и интернет.
- (3) Чрез Рамково решение 2004/68/ПВР на Съвета за борба срещу сексуалната експлоатация на деца и детската порнография⁴ се сближават законодателствата на държавите-членки за инкриминиране на най-тежките форми на сексуално малтретиране и сексуална експлоатация на деца, за разширяване обхвата на националната съдебна компетентност и предоставяне на минимално подпомагане на жертвите.
- (4) Факултативният протокол на ООН към Конвенцията за правата на детето относно търговията с деца, детската проституция и детската порнография, и особено Конвенцията на Съвета на Европа за защита на децата срещу сексуална експлоатация и сексуално посегателство са ключови стъпки към укрепване на международното сътрудничество в тази област.
- (5) Такива тежки престъпления като сексуална експлоатация на деца и детска порнография изискват всеобхватен подход, включващ съдебното преследване на

³ ОВ С [...], [...], стр.[...]

⁴ ОВ L 13, 20.1.2004 г., стр. 14.

извършителите на престъпления, защитата на децата жертви и предотвратяването на този феномен. Всяка мярка за борба с тези престъпления следва да се провежда с оглед на висшия интерес на детето и при зачитане на неговите права. Рамково решение 2004/68/ПВР следва да бъде заменено с нов инструмент, който предоставя такава всеобхватна правна рамка за постигане на тази цел.

- (6) Спрямо тежките форми на сексуално малтретиране и сексуална експлоатация на деца следва да се прилагат ефективни, пропорционални и възпиращи санкции. Това включва по-специално нови форми на сексуално малтретиране и експлоатация, улеснени от използването на информационни технологии. Определението за детска порнография следва да бъде изяснено и да се доближи до съдържащото се в международни инструменти определение.
- (7) Разследването на престъпления и повдигането на обвинение при наказателни производства следва да бъдат улеснени, за да бъдат взети предвид трудността за децата жертви да съобщават за случаи на малтретиране и анонимността на извършителите на престъпления в киберпространството.
- (8) Правилата относно съдебната компетентност следва да бъдат изменени така, че извършителите от ЕС на сексуално малтретиране или експлоатация на деца да подлежат на съдебно преследване, дори ако извършват престъпление извън границите на ЕС, в рамките на така наречения секс туризъм.
- (9) Жертвите следва да имат лесен достъп до правна защита и да не страдат поради участието си в наказателно производство.
- (10) За предотвратяване и свеждане до минимум на повторното извършване на престъпление извършителите следва да бъдат подлагани на оценка на заплахата, която те представляват, и на възможния риск от повторни сексуални престъпления срещу деца, и следва да имат доброволен достъп до ефективни програми или мерки за интервенция.
- (11) Когато това е обосновано от заплахата, която те представляват, и възможните рискове от повторно извършване на престъпление, осъдените извършители не следва да се допускат, временно или постоянно, до упражняване на дейности, които включват редовен контакт с деца. Прилагането на такива забрани следва да се улесни в рамките на ЕС.
- (12) За да се води борба с детската порнография, особено в случаите когато изходните материали не се намират в границите на ЕС, следва да се създадат механизми за блокиране на достъпа от територията на Съюза до страници в интернет, които съдържат или разпространяват детска порнография.
- (13) Съгласно принципите за субсидиарност и пропорционалност настоящото рамково решение се ограничава до необходимия минимум за осъществяване на тези цели на европейско равнище и не надхвърля това, което е необходимо за тази цел.
- (14) Настоящото рамково решение зачита основните права и съблюдава принципите, признати от Хартата на основните права на Европейския съюз, а именно

човешко достойнство, забрана за изтезания и нечовешко или унижително отношение или наказание, права на детето, право на свобода и сигурност, свобода на изразяване и информация, защита на личните данни, право на ефективна защита и на справедлив съдебен процес, както и принципите на законност и пропорционалност между престъпления и наказания. По-конкретно настоящото рамково решение се стреми да гарантира пълно зачитане на тези права. Настоящото рамково решение няма за цел да регламентира сексуални действия по взаимно съгласие между малолетни.

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РАМКОВО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Определения

За целите на настоящото рамково решение:

- а) „дете“ означава всяко лице на възраст под 18 години;
- б) „детска порнография“ означава
 - i) какъвто и да било материал, който нагледно изобразява дете или лице, което изглежда, че е дете, или реалистично изображение на несъществуващо дете, имащо реално или симулирано изразено сексуално поведение; или
 - ii) каквото и да било изображение за предимно сексуални цели на половите органи на дете, или на лице, което изглежда, че е дете, или реалистично изображение на несъществуващо дете;
- в) „детска проституция“ означава използване на дете за сексуални действия, при което се дават или обещават пари или друга форма на възнаграждение като плащане в замяна на въвличане на детето в сексуални действия, без значение дали това плащане, обещание или отплата е отправено към детето или към трето лице;
- г) „порнографско представление“ означава представяне пред публика на живо на:
 - i) дете, участващо в реално или симулирано изразено сексуално поведение; или
 - ii) половите органи на дете за предимно сексуални цели;
- д) „информационна система“ означава всяко устройство или група от взаимосвързани или сродни устройства, едно или повече от които изпълнява автоматична преработка на данни съобразно дадена програма.

Член 2

Престъпления, свързани със сексуално малтретиране

1. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че е наказуемо следното умишлено деяние:
 - а) участие в сексуални действия с дете, което не е достигнало възрастта за съгласие за сексуални действия, съгласно националното законодателство;
 - б) участие в сексуални действия с дете, когато:
 - i) се използват принуждаване, употреба на сила или заплаха; или
 - ii) е извършена злоупотреба с установени отношения на доверие, влияние или въздействие спрямо детето; или
 - iii) е извършена злоупотреба с особено уязвимо положение на детето, по-конкретно поради умствен или физически недъг или положение на зависимост;
 - в) принуждаване на дете да участва в сексуални действия с трето лице;
 - г) умишлено заставяне за сексуални цели на дете, което не е достигнало възрастта за съгласие за сексуални действия по националното право, да е свидетел на сексуално малтретиране или сексуални действия, дори ако то не участва в тях;
 - д) умишлено заставяне за сексуални цели на дете да участва в реално или симулирано изразено сексуално поведение или показване на половите органи, включително чрез информационни и комуникационни технологии;
2. Разпоредбите на параграф 1, букви а) и д) нямат за цел да регламентират сексуални действия по взаимно съгласие между деца.

Член 3

Престъпления, свързани със сексуална експлоатация

Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че е наказуемо следното умишлено деяние:

- а) склоняване на дете за участие в проституция или в порнографски представления;
- б) принуждаване на дете към проституция или към участие в порнографски представления или извличане на печалба или експлоатация на дете по друг начин за такива цели;

- в) участие в сексуални действия с дете, когато се прибегва до детска проституция;
- г) съзнателно присъствие на порнографски представления, в които участват деца.

Член 4

Престъпления, свързани с детската порнография

Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че е наказуемо следното умишлено деяние, независимо дали е извършено посредством информационна система или не, когато е осъществено без право на това:

- а) производство на детска порнография;
- б) дистрибуция, разпространение или предаване на детска порнография;
- в) предлагане, доставяне или предоставяне на разположение на детска порнография;
- г) придобиване или притежаване на детска порнография;
- д) съзнателно получаване на достъп до детска порнография посредством информационна система.

Член 5

Съблазняване на деца за сексуални цели

Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че е наказуемо следното умишлено деяние:

Предлагане, посредством информационна система, от страна на възрастен на среща с дете, което не е навършило възрастта на съгласие за сексуални действия по националното право, според съответните разпоредби на националното право, с цел извършване на което и да било от престъпленията, посочени в член 2, буква а) и член 4, буква а), когато това предлагане е последвано от материални действия, водещи до такава среща.

Член 6

Подстрекателство, съучастничество, опит и приготовления за извършване на престъпление

1. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че подстрекателството, подпомагането и съдействието за извършване на което и да е от престъпленията, посочени в членове 2—5, са наказуеми.

2. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че опитите за извършване на което и да е от престъпленията, посочени в членове 2—4, са наказуеми.
3. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че е наказуемо следното умишлено деяние:
 - а) разпространението на материали, които рекламират възможността за извършване на което и да е от престъпленията, посочени в членове 2—5.
 - б) организирането на пътувания с цел извършване на което и да е от престъпленията, посочени в членове 2—5.

Член 7

Наказания и утежняващи обстоятелства

1. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че престъпленията, посочени в членове 2—6, се наказват с лишаване от свобода за максимален срок не по-малък от шест години.
2. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че престъпленията, посочени в членове 2—6, се наказват с лишаване от свобода за максимален срок не по-малък от десет години, когато поне едно от следните обстоятелства е налице, доколкото тези обстоятелства не са вече част от основните елементи на престъплението:
 - а) детето не е достигнало възрастта за съгласие за сексуални действия съгласно националното законодателство;
 - б) престъплението е извършено спрямо дете в особено уязвимо положение, по-конкретно поради умствено или физическо увреждане или положение на зависимост;
 - в) престъплението е извършено от член на семейството, от лице, което съжителства с детето, или от лице, което е злоупотребило със своята власт;
 - г) престъплението е извършено от няколко лица, които са действали заедно;
 - д) престъпленията са извършени в рамките на престъпна организация по смисъла на Рамково решение 2008/841/ПВР⁵;
 - е) извършителят вече е осъждан за престъпления от същия характер.
3. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че престъпленията, посочени в членове 2—6, се наказват с лишаване от свобода за

⁵ ОВ L 300, 11.11.2008 г., стр. 42.

максимален срок не по-малък от дванадесет години, когато поне едно от следните обстоятелства е налице:

- а) престъплението е застрашило живота на детето;
- б) престъплението включва сериозна проява на насилие или е причинило сериозно увреждане на детето.

4. С цел предотвратяване и свеждане до минимум на рисковете от повторение на престъпленията, посочени в членове 2—6, всяка държава-членка може, като отчита, ако това е целесъобразно, личните обстоятелства на извършителя на престъпление и по-конкретно оценката на риска, посочена в член 16, да предвиди в националното си законодателство допълване на наказанията, посочени в параграфи 1, 2 и 3, с други санкции или мерки, които включват специфични програми или мерки за интервенция, посочени в член 17.

Член 8

Отстраняване, произтичащо от присъди

1. Когато, в съответствие с оценката, посочена в член 16, се установи, че лицето представлява заплаха и че е налице възможен риск от повторно извършване на престъпление, всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че физическо лице, което е било осъдено за което и да е от престъпленията, посочени в членове 2—6, не се допуска временно или постоянно да упражнява дейности, които включват редовен контакт с деца.
2. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че мярката, съгласно която лицето, осъдено за което и да е от престъпленията, посочени в членове 2—6, не се допуска временно или постоянно да упражнява дейности, които включват редовен контакт с деца, е вписана в регистрите за съдимост на осъждащата държава-членка.
3. Чрез дерогация от член 7, параграф 2 и член 9, параграф 2 от рамковото решение на Съвета относно организацията и съдържанието на обмена на информация, получена от регистрите за съдимост, между държавите-членки⁶, всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, с цел ефективно прилагане на мярката, предвиждаща лицето да не се допуска временно или постоянно до упражняване на дейности, които включват редовен контакт с деца, и по-конкретно доколкото изискващата държава-членка поставя условия за достъпа до определени дейности, за да гарантира, че кандидатите не са осъждани за едно от престъпленията по членове 2—6 от настоящото рамково решение, че информацията относно отстраняване, произтичащо от присъда за едно от престъпленията по членове 2—6 от настоящото рамково решение, се предава при поискване по член 6 от настоящото рамково решение от централния орган на държавата-членка, чийто гражданин е лицето, и че личните данни, отнасящи се до такова отстраняване по член 7, параграфи 2 и 4

⁶ Прието на заседанието от 26-27 февруари 2009 г. на Съвета в състав „Правосъдие и вътрешни работи“. Окончателен референтен номер – след публикуване.

от настоящото рамково решение, могат във всички случаи да бъдат използвани с такава цел.

4. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира признаването и прилагането на мярката, която е наложена от друга държава-членка и съгласно която лицето, осъдено за което и да е от престъпленията, посочени в членове 2—6, не се допуска временно или постоянно да упражнява дейности, които включват редовен контакт с деца.

Член 9

Отговорност на юридическите лица

1. Всяка държава-членка взема необходимите мерки, за да гарантира, че юридическите лица могат да бъдат подведени под отговорност за престъпленията, посочени в членове 2—6, извършени в тяхна полза от лице, което действа самостоятелно или като член на орган на юридическото лице и което заема ръководна длъжност в това юридическо лице, въз основа на едно от следните:
 - а) пълномощие да представлява юридическото лице;
 - б) правомощие да взема решения от името на юридическото лице;
 - в) правомощие да упражнява контрол в юридическото лице.
2. Държавите-членки също предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че юридическите лица могат да бъдат подведени под отговорност, когато липсата на надзор или контрол от страна на лице, посочено в параграф 1, е направила възможно извършването от негово подчинено лице на някое от престъпленията, посочени в членове 2—6, в полза на това юридическо лице.
3. Отговорността на юридическите лица съгласно параграфи 1 и 2 не засяга образуването на наказателни производства срещу физически лица, които са извършители или съучастници на престъпления, посочени в членове 2—6.
4. За целите на настоящото рамково решение „юридическо лице“ означава всяко образование, което има правосубектност съгласно приложимото право, с изключение на държавите или органите на публична власт при упражняването на държавната власт, както и на публичните международни организации.

Член 10

Санкции за юридическите лица

1. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че юридическите лица, подведени под отговорност съгласно член 9, параграф 1, подлежат на наказания, които са ефективни, пропорционални и възпиращи, които включват глоби по наказателното право или друг вид глоби и може да включват други наказания, като например:

- а) лишаване от правото да се ползват от обществени облаги или помощи;
 - б) временно или постоянно лишаване от правото на упражняване на търговска дейност;
 - в) поставяне под съдебен надзор;
 - г) съдебна ликвидация;
 - д) временно или постоянно затваряне на предприятия, използвани за извършването на престъплението.
2. Всяка от държавите-членки предприема необходимите мерки, за да гарантира, че юридическите лица, подведени под отговорност съгласно член 9, параграф 2, се наказват с наказания или мерки, които са ефективни, пропорционални и възпиращи.

Член 11

Неприлагане на санкции спрямо жертвата

Всяка държава-членка предвижда възможността децата жертви на престъпления, посочени в член 3 и член 4, буква а), да не бъдат съдебно преследвани или да им бъдат налагани наказания за тяхното участие в незаконни действия като пряко последствие от това, че са станали жертва на тези престъпления.

Член 12

Разследване и наказателно преследване

1. Държавите-членки гарантират, че разследванията или съдебното преследване на престъпленията, посочени в членове 2—6, не зависят от съобщаване или обвинение от страна на жертвата и че наказателното производство може да продължи, дори ако жертвата се откаже от показанията си.
2. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да направи възможно преследването на престъпленията, посочени в членове 2—6, за достатъчен период от време след като жертвата е достигнала пълнолетие и който период е съизмерим с тежестта на въпросното престъпление.
3. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че правилата за поверителност, наложени от националното право спрямо някои специалисти, които работят в контакт с деца, не представляват пречка за възможността тези специалисти да докладват пред службите, отговорни за защитата на деца, за всяка ситуация, при която съществуват разумни основания да се счита, че дадено дете е жертва на престъпленията, посочени в членове 2—6.

4. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да насърчи всяко лице, което действа добросъвестно и което знае или подозира за престъпления, посочени в членове 2—6, да докладва тези факти на компетентните служби.
5. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира ефективно разследване и съдебно преследване за престъпленията, посочени в членове 2—6, като даде възможност за операции под прикритие, поне що се отнася до случаи, при които се използва информационна система.
6. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да даде възможност на разследващите звена или служби да идентифицират жертви на престъпленията, посочени в членове 2—6, по-конкретно чрез анализиране на материали на детска порнография, като фотографии и аудиовизуални записи, предавани или предоставяни чрез информационна система.

Член 13

Съдебна компетентност и координация при наказателно преследване

1. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки за установяване на своята съдебна компетентност върху престъпленията, посочени в членове 2—6, когато:
 - а) престъплението е извършено изцяло или отчасти на нейна територия; или
 - б) извършителят на престъплението е неин гражданин или неговото обичайно местожителство е на територията на тази държава-членка; или
 - в) престъплението е извършено срещу лице, което е неин гражданин или неговото обичайно местожителство е на територията на тази държава-членка; или
 - г) престъплението е извършено в полза на юридическо лице, установено на територията на тази държава-членка.
2. Всяка държава-членка гарантира, че нейната компетентност обхваща и случаи, когато престъпление, посочено в членове 4 и 5, и доколкото това е приложимо – в членове 2 и 6, е извършено посредством информационна система, достъп до която е осъществен от територията на тази държава-членка, независимо дали информационната система е на нейна територия.
3. За наказателното преследване за престъпленията, посочени в членове 2—6 и извършени извън територията на въпросната държава, по отношение на параграф 1, буква б), всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че нейната компетентност не е подчинена на условието деянията да се определят като престъпление на мястото, където са извършени.
4. За наказателното преследване за престъпленията, посочени в членове 2—6 и извършени извън територията на въпросната държава, по отношение на параграф 1, буква б) всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че нейната компетентност не е подчинена на условието, че

наказателното преследване може да започне единствено след жалба от страна на жертвата в мястото, където е извършено престъплението, или след съобщаване от страна на държавата, в която е мястото на извършване на престъплението.

5. В случаите, когато престъпление, посочено в членове 2—6, попада в съдебната компетентност на повече от една държава-членка и когато всяка от засегнатите държави-членки може законосъобразно да започне наказателно преследване на основание на едни и същи факти, въпросните държави-членки си сътрудничат, за да решат коя от тях ще проведе наказателното преследване срещу извършителите на престъплението с цел, ако е възможно, производството да се централизира в една държава-членка. С оглед на това държавите-членки могат да се обърнат към Евроюст или друг орган или механизъм, създаден в рамките на Европейския съюз, за да се улеснят сътрудничеството между съдебните си органи и координацията на действията си.

При решаване коя държава-членка да проведе наказателното преследване срещу извършителите на престъпление се отчитат по-специално следните фактори:

- а) държавата-членка, на чиято територия са извършени деянията;
- б) държавата-членка, чийто гражданин е или в която пребивава извършителят;
- в) държавата-членка на произход на жертвите;
- г) държавата-членка, на чиято територия е открит извършителят.

Член 14

Защита и подпомагане на жертвите

1. Всяка държава-членка гарантира, че когато възрастта на лице, срещу което е извършено престъпление, посочено в членове 2—6, е неустановена и има причини да се предполага, че лицето е дете, това лице се смята за дете и му се предоставя незабавен достъп до защита и подпомагане в съответствие с настоящия член.
2. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че съдебните органи назначават специален представител за жертвата, когато според националното законодателство на носителите на родителски права и задължения им е отнета възможността да представляват детето в наказателно преследване в резултат на конфликт на интереси между тях и жертвата, или когато детето е непридружавано.
3. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че конкретните действия за защита и подпомагане на жертвите в краткосрочен и дългосрочен план за тяхното физическо и психо-социално възстановяване се приемат след конкретна оценка на индивидуалните обстоятелства на всяко дете жертва, като се отчитат възгледите, нуждите и опасенията на детето.

4. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че – когато това е целесъобразно – жертвите на престъпления, посочени в членове 2–6, имат достъп до безплатно правно консултиране и безплатно представляване в наказателни производства, свързани с тези престъпления.
5. Жертвите на престъпление, посочено в членове 2–6, се считат за особено уязвими жертви съгласно член 2, параграф 2, член 8, параграф 4 и член 14, параграф 1 от Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета от 15 март 2001 г. относно правното положение в наказателното производство на жертвите от престъпления⁷.
6. Всяка държава-членка взема всички възможни мерки, за да гарантира подходящо подпомагане на семейството на жертвата. По-конкретно, когато е възможно и необходимо, държавите-членки прилагат спрямо семейството член 4 от Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета.
7. Мерките за защита и подпомагане, предвидени в това рамково решение, се прилагат в допълнение към разпоредбите на рамковото решение на Съвета относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите и за отмяна на Рамково решение 2002/629/ПВР.

Член 15

Участие на децата жертви в наказателни разследвания и производства

1. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че при наказателни разследвания на престъпленията, посочени в членове 2–6:
 - а) изслушването на децата жертви се състои без неоснователно забавяне след съобщаване на фактите на компетентните органи;
 - б) при необходимост изслушването на децата жертви се провежда в помещения, предназначени или приспособени за тази цел;
 - в) изслушването на децата жертви се провежда от професионалисти, специално обучени за тази цел;
 - г) ако е възможно и необходимо, едно и също лице провежда всички изслушвания с детето жертва;
 - д) броят на изслушванията се ограничава доколкото е възможно и изслушвания се провеждат само доколкото това е необходимо за целите на наказателното производство;
 - е) детето жертва може да бъде придружено от своя законен представител или, ако това е целесъобразно, от възрастен по избор на детето, освен ако не е взето обосновано решение в противоположен смисъл по отношение на това лице.

⁷ ОВ L 82, 22.3.2001 г., стр. 1.

2. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че при разследвания на престъпленията, посочени в членове 2—6, всички изслушвания на детето жертва, или когато това е уместно – на детето свидетел, могат да бъдат записвани на видео и така записаните изслушвания могат да бъдат използвани като доказателство в наказателното производство съгласно разпоредбите на националното законодателство.
3. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че при наказателни производства, свързани с престъпленията, посочени в членове 2—6:
 - а) съдията може да нареди заседанието да се проведе без присъствието на публика;
 - б) детето жертва може да бъде изслушано в съдебната зала, без то да присъства, по-конкретно чрез използване на подходящи комуникационни технологии.

Член 16

Оценка на риска

1. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че лицата, осъдени за престъпления, посочени в членове 2—6, се подлагат на оценка на заплахата и възможните рискове от повторно извършване на престъпления, посочени в членове 2—6, с цел:
 - а) определяне на подходящи програми и мерки за интервенция; както и
 - б) установяване на необходимостта извършителят на престъпление да не се допуска временно или постоянно до упражняване на дейности, които включват редовен контакт с деца.
2. Предвидената в параграф 1 оценка се преразглежда периодично, за да бъдат отчетени промените в обстоятелствата, които влияят върху определянето на заплахата и възможните рискове.

Член 17

Програми и мерки за интервенция

1. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира ефективни програми и мерки за интервенция с цел предотвратяване и намаляване на рисковете от повторни престъпления от сексуален характер срещу деца. Тези програми или мерки са достъпни по време на наказателното производство, във или извън затвора, съгласно разпоредбите на националното законодателство.

Такива програми или мерки за интервенция следва да бъдат адаптирани за нуждите за развитие на деца, които са извършили сексуално престъпление, включително тези, които са под възрастта за наказателна отговорност.

2. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че лицата, осъдени за престъпленията, посочени в членове 2—6, като при необходимост се имат предвид възможните рискове от повторно извършване на престъпление:
 - а) могат да имат достъп или да им се предложи достъп до програмите или мерките, посочени в параграфи 1 и 2;
 - б) предлага им се достъп до специални програми или мерки, съобразени със заплахата и възможните рискове от повторно извършване на което и да е от престъпленията, посочени в членове 2—6;
 - в) са напълно информирани за причините за предложението да участват в тези програми или мерки;
 - г) са съгласни да участват в специалните програми или мерки при пълно познаване на фактите;
 - д) могат да откажат и са напълно наясно с последствията от такъв отказ.
3. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че лицата, подлежащи на наказателно производство за престъпленията, посочени в членове 2—6, могат да имат достъп до програмите и мерките по параграфи 1 и 2 при условия, които нито противоречат нито нарушават правото на защита и изискванията за справедлив и безпристрастен процес, като по-конкретно се отчитат правилата, управляващи принципа за презумпция за невинност.
4. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че лицата, които се опасяват, че биха могли да извършат престъпление, посочено в членове 2—6, имат достъп, когато това е целесъобразно, до ефективни програми или мерки за интервенция, предназначени да оценят и предотвратят риска от извършване на престъпление.

Член 18

Блокиране на достъпа до уебсайтове, съдържащи детска порнография

Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че компетентните съдебни или полицейски органи могат да наредят или по същия начин да постигнат блокиране на достъпа за ползватели на интернет до страници в интернет, съдържащи или разпространяващи детска порнография, при условие че са налице адекватни законови гаранции. По-конкретно следва да се гарантира, че блокирането се ограничава до необходимото, че потребителите са уведомени за причините за блокирането и че доставчиците на съдържание са уведомени за възможността да го обжалват.

Член 19

Териториален обхват

Настоящото рамково решение се прилага в Гибралтар.

Член 20

Отмяна на Рамково решение 2004/68/ПВР

Рамково решение 2004/68/ПВР се отменя.

Член 21

Прилагане

1. Държавите-членки вземат необходимите мерки, за да се съобразят с настоящото рамково решение най-късно до [ДВЕ ГОДИНИ СЛЕД ПРИЕМАНЕТО МУ].
2. До [ДВЕ ГОДИНИ СЛЕД ПРИЕМАНЕТО МУ] държавите-членки изпращат до генералния секретариат на Съвета и до Комисията текста на разпоредбите, транспониращи в техните национални законодателства задълженията, наложени им по силата на настоящото рамково решение. До [ЧЕТИРИ ГОДИНИ СЛЕД ПРИЕМАНЕТО МУ] въз основа на доклад, изготвен при използване на тази информация и на писмен доклад от Комисията, Съветът оценява степента, до която държавите-членки са спазили разпоредбите на настоящото рамково решение и разглежда необходимостта от изменения.

Член 22

Влизане в сила

Настоящото рамково решение влиза в сила в деня на публикуването си в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Съставено в Брюксел на [...] г.

За Съвета
Председател